

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos
Viešojo saugumo politikos grupei
Siunčiama el. paštu: vsmpd@vrm.lt; bendrasisd@vrm.lt

2019-05-07 Nr. 764

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijos
Kelių transporto ir civilinės aviacijos politikos departamentui
Siunčiama el. paštu: vladislav.kondratovic@sumin.lt; sumin@sumin.lt

DĖL LR SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO PROJEKTO

Susipažinę su VRM pateiktu svarstymui SEAK įstatymo projektu, reg. Nr. 19-4961, teikiame šiuos savo pastebėjimus ir siūlymus:

LR Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo naujos redakcijos projekte keičiamas Įstatymo pavadinimas. Gerai, kad atsisakoma žodžio „automobilių“, tačiau kodėl atsisakoma žodžio „keliais“? Įstatymo paskirtis – nustatyti saugaus eismo keliais LR teisinius pagrindus. Žodžio „eismas“ reikšmė per plati (eismas vyksta ne tik keliuose, bet ir geležinkelyje, vidaus vandenyse, jūrose bei oro erdvėje). Yra rengiamos tarptautinės saugaus eismo keliuose savaitės. Įstatymo pavadinimas turėtų skambėti taip: <i>LR Saugaus eismo keliais įstatymas</i>.	
Saugumo aspektas ir rizikos įvertinimas	Sunku suprasti šio projekto autorių motyvus rinktis liberaliausią mokymo vairuoti kelią, kai Lietuva pagal savo avaringumo statistiką ir KET pažeidimų mastą vis dar smarkiai atsilieka nuo daugelio ES valstybių. Visiškai nėra aiški šiuo Įstatymu įtvirtinama mokymo vairuoti proceso koncepcija, kuria siekiama įteisinti galimybę mokytis vairuoti AM, B, BE kategorijų motorines transporto priemones šeimos nariams, eliminuojant iš mokymo proceso vairavimo mokyklas ir kvalifikuotus vairuotojų mokytojus. Kyla šie klausimai: ar šeimos nariui reikės deklaruoti šeimos nario mokymą ir jei taip, koku būdu tai bus daroma? O gal pakaks to, kad asmuo žodžiu deklaruos, jog mokė savo įvardijamą šeimos narį, kad būtų leidžiama laikyti vairavimo egzamino praktinę dalį Vyriausybės įgaliotoje institucijoje? Ar viešajame eisme siekiama leisti dalyvauti transporto priemonėms be papildomų stabdžių paminų, kurias vairuos visiškai jokių vairavimo įgūdžių neturintys, negebantys tinkamai reaguoti į visas eisme kylančias rizikas ir pavojus, asmenys? Kokie bus reikalavimai pačiam šeimos narių mokymo procesui? Netinkamų transporto priemonės valdymo įgūdžių pasekmės neretai kainuoja žmonių gyvybes. Griežtai reglamentuojame ginklų pardavimą ir naudojimąsi jais, o įgūdžiams valdyti transporto priemones jokių reikalavimų nebelieka, t.y., renkamės kelią „mokau taip, kaip pats

	moku“? Atkreipiame dėmesį, jog Lietuvoje panaikinus privalomą teorijos mokymąsi vairavimo mokykloje, teorijos egzamino išlaikymo VĮ „Regitra“ iš pirmo karto rodikliai ženkliai krito ir tesiekia vos 40 proc. (lyginant su 70-80 proc. rodikliu, kai teorijos mokymasis buvo privalomas). Būtinų saugaus eismo žinių neįgiję asmenys tik akiai išmoksta teisingai išspręsti KET egzamino testus, tačiau atėję mokyti į vairavimo mokyklas praktinio vairavimo, nežino svarbiausių važiavimo per sankryžas taisyklių, nesuvokia rizikų, kurios gali kilti įvairiose eismo situacijose ir kurios yra paaiškinamos kvalifikuotų vairuotojų mokytojų mokymosi proceso metu, pasitelkiant vaizdinę medžiagą. Geroji praktika: Suomijos patirtis – leidžiama mokytis šeimos nariams, tačiau jie turi įgyti specialų vairuotojų mokytojo leidimą ir įmontuoti automobilyje, kuriuo bus mokoma vairuoti, papildomas stabdžių paminas. Šeimos narys bent jau privalėtų ateiti į papildomus vairuotojų kursų atnaujinti savo KET žinias, sužinoti apie naujoves ir aktualius pakeitimus, suprasti ekologinio vairavimo ypatumus.
Ekonominis aspektas - poveikio ūkio subjektams įvertinimas	Šiuo įstatymo projektu projektuojama situacija, kuomet prisidengiant šeimos nario statusu (pagal siūlomą išplėstinę formuluotę) suklestės nelegalūs vairavimo instruktoriai, kurių veiklos kontroliuoti priemonių ir resursų nebus. Tai sudarys ne tik nevienodas konkurencines, bet taip pat socialines ir mokestines sąlygas. To pasekmė - legaliai dirbančių, darbuotojams suteikiamų socialinių garantijų besitikinčių vairavimo mokyklų darbuotojų darbo sąlygos besąlygiškai pablogės. Valstybė neteks pajamų per mokesčius. Vairuotojų mokytojams pasitraukus į „šešėlį“, neteks prasmės PVM prievolė vairavimo mokykloms, nes kris įmonių, užsiimančių šia veikla, apyvartos. Čia pasigendame deklaruotino šio Įstatymo siekio: „saugumas, skaidrumas ir mažesnė administracinė našta“. Formuojant vairavimo mokymo praktiką per teisinį reguliavimą, ūkio subjektai turėjo investuoti į materialiuosius ir metodinius išteklius, kurių reikalavo teisės aktai. Siūlomu naujuoju teisiniu reguliavimu vieniems proceso dalyviams reikalavimai išlieka, tuo tarpu kitiems jokių reikalavimų dėl mokymo bazės ir išteklių nenumatoma? Įdomiai skamba projekto rengėjų Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitoje įvardijamas vienintelis motyvas, dėl kurio siūloma iš esmės keisti visą vairavimo mokymo procesą – mokiniai nenori laikyti vairavimo egzamino vairavimo mokykloje. Ar mokymo procesą turime formuoti tik pagal besimokančiųjų pageidavimus, neįvertinant kitų, kur kas svarbesnių kriterijų? Šiame projekte išvelgiame nebent pelno siekiančios valstybės įmonės, kuriai deleguotas vairuotojų egzaminavimas, ekonominį interesą, kad kuo daugiau mokinių ateitų laikyti praktinio vairavimo egzaminą neturėdami reikiamų įgūdžių, kuriuos jie įgytų vairavimo mokyklose su kvalifikuotais vairavimo mokytojais. Darytina išvada, jog projekto rengėjai neįvertino visų šio Įstatymo projekto pasekmių ūkio subjektams, o projektą lydinti antikorupcinio vertinimo pažyma (jos dalis dėl nevienodų sąlygų sudarymo subjektams) yra parengta netinkamai.

Kitų ES šalių vairavimo mokymo praktika	Tik keletas ES valstybių yra įteisinusios šeimos narių mokymą, nedalyvaujant mokymo procese vairavimo mokykloms, tačiau kai kuriose iš jų (pvz., Norvegijoje) siekiantiems įgyti teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonę, prieš pradedant mokytis praktinio vairavimo su šeimos nariu, privaloma išklausti nustatytos trukmės teorijos (saugaus eismo) žinių kursą. Tuo tarpu mūsų turimais duomenimis daugelyje ES valstybių (Danijoje, Vokietijoje, Estijoje, Suomijoje, Islandijoje, Liuksemburge, Čekijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Portugalijoje ir kt.) yra privalomas ne tik praktinio vairavimo, bet ir teorijos mokymasis (nustatytas minimalus val. skaičius) vairavimo mokykloje .
Siūlymas tobulinti vairuotojų egzaminavimo procesą siekiant optimizuoti kaštus ir didinti veiklos skaidrumą	SEAK įstatymo projekte nemažai kalbama apie vairuotojų mokymą, tačiau egzaminavimo tvarka yra aprašoma tik poįstatyminiuose teisės aktuose ir šią veiklą vykdančios VĮ „Regitra“ patvirtintose vidaus tvarkose. O juk būtent egzaminavimo procesas yra svarbiausias įvertinant asmens gebėjimus tinkamai valdyti transporto priemonę ir suteikiant teisę ją vairuoti. Todėl mūsų manymu, vairuotojų egzaminavimas turėtų būti detaliau aprašytas Įstatyme. Papildydami Seimo nario Kęstučio Masiulio viešai išsakytą siūlymą dėl VĮ „Regitra“ veiklos optimizavimo, deleguojant transporto priemonių registravimo funkciją VĮ Registrų centras (https://www.delfi.lt/verslas/transportas/kestutis-masiulis-siulo-uzdaryti-valstybes-valdoma-imone-regitra.d?id=81015537), siekiant dar didesnio veiklos skaidrumo ir valstybės kaštų optimizavimo, siūlome vairuotojų egzaminavimo funkciją deleguoti ne monopolizuotai pelno siekiančiai įmonei, o Vyriausybės įgaliotos institucijos licencijuojamiems ir kontroliuojamiems, egzaminuotojui keliamus reikalavimus atitinkantiems fiziniams asmenims – valstybės tarnautojams. Praktinio vairavimo egzaminas galėtų būti vykdomas su fizinių ar juridinių asmenų teisėtais pagrindais valdomomis, egzaminui pritaikytomis transporto priemonėmis, atitinkančiomis mokomajai transporto priemonei keliamus reikalavimus. Įgyvendinus tokį siūlymą, būtų ne tik optimizuoti valstybės administraciniai kaštai, išlaidos autoparkui, bet ir sumažinta mokestinė našta piliečiams – egzaminuojamiems asmenims. Palyginimui, šiuo metu vairavimo mokykloje teikiamo B kategorijos praktinio mokymo 1 ak. val. kaina (įskaičiuojant vairavimo instruktoriaus darbą ir transporto priemonės naudojimą) yra 10-15 Eur, o tuo tarpu praktinio egzamino laikymo kaina su VĮ „Regitra“ transporto priemone siekia net 30 Eur. Egzaminuojami asmenys neturi pasirinkimo, su kokia transporto priemone laikyti B kategorijos praktinio vairavimo egzaminą. VĮ „Regitra“ autoparko atnaujinimas vyksta kas 3 metus – tai didelė finansinė našta ne tik valstybei, bet ir ūkio subjektams (vairavimo mokykloms), kurie siekia prisitaikyti. Tokio siūlymo įgyvendinimas galbūt iš dalies išspręstų ir egzaminų eilių VĮ „Regitra“ problemą, kuri jau keletą metų kyla didžiuosiuose miestuose ir dėl kurios esant vairuotojų egzaminavimo monopoliiui (nesant galimybės pasirinkti kito egzaminuotojo) pažeidžiami egzaminuojamųjų asmenų interesai.
2 straipsnis. Sąvokos	
1. Apsvaigimas	Siūlome tikslinti sąvoką – etilo alkoholis taip pat sukelia apsvaigimo būseną.

2. Blogas matomumas	Nepritariame projekte siūlomai formuluotei. Nėra aiškus šios sąvokos keitimo motyvas. Dėl neaiškių priežasčių, pagal tokią formuluotę tampa privalu nedelsiant koreguoti ir Kelių eismo taisykles bei šio įstatymo projekto kitus straipsnius (pvz., 10, 12, 13, 24 str.), kuriuose apibrėžiami eismo dalyvių veiksmai esant šioms aplinkybėms. Pavyzdys: pagal projekte siūlomą sąvokos formuluotę galime suprasti, kad kylant į kalną, artėjant prie kelio vingio, jei kelio nesimato daugiau kaip 300 m (ne nuo eismo dalyvio priklausančios priežastys), pagal 10 str. formuluotę pėsčiajam atsiranda prievolė „ <i>neštis šviečiantį žibintą arba vilkėti ryškiaspalvę liemenę, arba būti prie drabužių prisisegę kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje atšvaitą.</i> “
8. Eismo dalyvis	Siūloma formuluotė: eismo dalyvis – asmuo (vairuotojas, pėsčiasis, keleivis), dalyvaujantis viešajame eisme kelio ribose. Pagal projekte siūlomą formuluotę atrodo, kad juda keliai. Pastaba: reiktų laikytis vieningos sistemos, todėl visos Įstatyme vartojamos sąvokos, apibūdinančios fizinius asmenis, turėtų prasidėti žodžiu „asmuo“ ir būti vartojamos vienaskaita.
10. Eismo juosta	Nepritariame projekte siūlomai formuluotei. Primintina, kad į motorinės transporto priemonės sąvoką patenka ir mopedai bei motociklai, todėl patvirtinus siūlomą formuluotę bus sugriauta įprastinė važiuojamosios dalies dalinimosi praktika ir iš to kylantys kiti išvestiniai KET reikalavimai. Pavyzdys - KET reikalavimai vairuotojui pėsčiųjų atžvilgiu: jei kelyje nėra juostų žymėjimo, tai eismo juostas nusistato patys vairuotojai priklausomai nuo to, keliomis eilėmis važiuojamojoje dalyje išsidėstys transporto priemonės. Automobilių pločiai pakankamai skirtingi, o jei į šį skaičių įtrauksime dar ir dvirates transporto priemones, tai keliuose, kur automobiliai važiuoja po vieną eismo juostą kiekviena kryptimi, motociklai, mopedai tilps po dvi ar net daugiau transporto priemonių kiekviena kryptimi, todėl keisis KET reikalavimų pėsčiųjų praleidimui traktavimas. Siūlytina palikti dabar galiojančią sąvokos formuluotę.
18. Kelio ženklas	Komentaras: pagal siūlomą formuluotę „Kelių eismo taisyklės“ išėtų, kad juda keliai. Siūlymas: keisti dokumento pavadinimą į „Eismo keliais taisyklės“
19. Kelių eismo reguliuotojas	Siūloma formuluotė: eismo keliais reguliuotojas (toliau – reguliuotojas). Žr. komentarą aukščiau dėl sąvokos „Kelių eismo taisyklės“.
29. Papildomas vairuotojų mokymas	Nepritariame tokiai formuluotei. Pagal siūlomą formuluotę į šią sąvoką patektų ir reikalautų laikytis papildomam vairuotojų mokymui nustatytos tvarkos bet koks žinių teikimas ar vairavimo įgūdžių mokymas (pvz., mokymas asmenų, kurie jau turi vairuotojo pažymėjimą, bet nori atnaujinti įgūdžius ar juos patobulinti su instruktoriumi). Manytina, kad šiame projekte turimas omenyje būtent papildomas mokymas KET pažeidusiems vairuotojams. Siūlymas: arba palikti galioti senąją formuluotę, arba įvesti naują sąvoką: „privalomas papildomas vairuotojų mokymas - nustatyta tvarka vykdomas mokymas, kuris taikomas asmenims, pažeidusiems eismo keliais taisykles.“
32. Pėsčiasis	Komentaras: pagal Projekte siūlomą formuluotę tampa neaišku, kokią eismo dalyvio statusą įgyja asmuo, vedantis dviratį, mopedą,

	motociklą, traukiantis (stumiantis) rogutes, vaikišką ar kitokį vežimėlį. Vairuotojui toks asmuo taip pat nepriskiriamas. Siūlome koreguoti: pėsčiasis – asmuo, esantis kelyje ne transporto priemonėje, taip pat važiuojantis neįgaliųjų vežimėliu, riedučiais, riedlente, paspirtuku arba elektra varoma pagalbine judėjimo priemone, kurios didžiausias projektinis greitis ne didesnis kaip 6 km/h, vedantis dviratį, mopedą, motociklą, traukiantis (stumiantis) rogutes, vaikišką ar kitokį vežimėlį.
36. Pradedantysis vairuotojas	Nepritariame siūlomai formuluotei. Neaiškus motyvas, kodėl reikia keisti šią sąvoką. Komentaras. Pagal siūlomą formuluotę neaišku, kokių kategorijų transporto priemonių vairuotojams taikomas bandomasis dvejų metų laikotarpis.
37. Pradinis profesinis vairuotojų mokymas	Komentaras. Kadangi iš dalies keičiama ES direktyva, reglamentuojanti 95 kodo mokymą, o jos perkėlimas į nacionalinius teisės aktus ir įgyvendinimas didžiąja dalimi privalomas iki 2020-05-23, keičiant SEAKĮ reikėtų tai įvertinti.
38. Pradinis vairuotojų mokymas	Komentaras: pagal projekte vartojamą formuluotę nebeaišku, kokiam mokymui priskiriamas mokymas siekiant įgyti teisę vairuoti C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų transporto priemones, kai nesiekama įgyti teisės užsiimti keleivių ar krovinių komerciniu vežimu. Aukščiau išvardintų kategorijų įgijimas, kai nesiekama profesinės kvalifikacijos, neturėtų tapti profesiniu mokymu. Kadangi vairavimo egzamino apibrėžimas apima ir elgsenos tikrinimą, siūlytina formuluotė: pradinis vairuotojų mokymas – procesas, kurio metu asmuo, siekiantis įgyti teisę vairuoti transporto priemonę, yra mokomas siekiamos įgyti kategorijos vairuotojams reikalingų teorinių žinių, praktinių vairavimo įgūdžių, <u>tinkamos vairuotojų elgsenos</u>.
41. Registracijos liudijimas	Siūlytina formuluotė: registracijos liudijimas – <u>Vyriausybės įgalios institucijos išduotas</u> dokumentas, patvirtinantis, kad transporto priemonė yra registruota.
50. Šaligatvis	Komentaras: Kuo ši formuluotė skiriasi nuo kelkraščio sąvokos? Siūlytina formuluotė: šaligatvis – pėstiesiems skirta kelio dalis su kietąja danga prie važiuojamosios kelio dalies.
51. Šeimos nariai	Nepritariame siūlomai formuluotei. Komentaras. Nėra žinoma, kokiais tikslais išplečiama ši sąvoka, įtraukiant sugyventinius (partnerius) ir pusbrolius bei pusseseres. Kokiu norminiu dokumentu bus įrodoma, kad aukščiau minimi asmenys yra šeimos nariai? Neprieštaraujame mokymo procesui, kuriame būtų leista <u>tobulinti vairavimo įgūdžius</u> su šeimos nariais. Esant šiandieninei mokymo tvarkai, tai skatinama: vykstant praktiniam vairavimo mokymui vairavimo mokykloje, šeimos nariams siūloma būti kartu-dalyvauti pamokoje, jiems yra teikiamos konsultacijos ir pan. Abejonių šia formuluote kelia tai, kad pagal ją visi Lietuvos piliečiai vienas kitam galės tapti „šeimos nariais“. Siūlymas: likti prie šiuo metu Įstatymu įtvirtintos formuluotės.
66. Transporto priemonės stovėjimas	Siūlome palikti dabar galiojančią formuluotę: transporto priemonės stovėjimas (toliau – stovėjimas) – <u>iš anksto numatytas (planuotas)</u> transporto priemonės sustabdymas ilgesniam laikui, negu reikia keleiviams laipinti arba transporto priemonei krauti.

	Neaiškus motyvas keisti dabar galiojančią formuluotę.
68. Transporto priemonės tikrinantys pareigūnai	Siūlome tokią formuluotę: transporto priemonę tikrinantis pareigūnas (toliau – tikrinantis pareigūnas) – asmuo, dėvintis uniformą ir įgaliotas valstybės institucijos stabdyti transporto priemonę ir atlikti būtiną patikrinimą.
71. Transporto priemonės valdytojas	Komentaras: projekte nurodoma, kad transporto priemonės registracijos liudijime gali būti įvardintas ne tik savininkas. Kaip ši nuostata bus įgyvendinama praktikoje, t.y., išduodant registracijos liudijimą? Siūloma formuluotė: transporto priemonės valdytojas – asmuo, nuosavybės ar kitokiu teisėtu pagrindu valdantis transporto priemonę.
72. Transporto priemonės ekspertas	Siūloma formuluotė: transporto priemonės ekspertas – asmuo, turintis teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes.
76. Transporto priemonių techninės apžiūros kontrolierius	Siūloma formuluotė: transporto priemonių techninės apžiūros kontrolierius (toliau – techninės apžiūros kontrolierius) – asmuo, dirbantis techninės apžiūros įmonėje ir turintis teisę atlikti techninę apžiūrą.
81. Vairavimo mokytojas	Nepritariame tokiai formulotei. Komentaras. Vienas vairavimo mokytojas atlikti papildomo pažeidėjų mokymo tokia apimtimi, kokia yra dabar teikiama, negali. Reikalingas bent psichologas ir tam tikra infrastruktūra, todėl tai galėtų tinkamai įgyvendinti (vykdyti) tik vairavimo mokykla arba tokios paskirties įmonė. Siūloma formuluotė: vairavimo mokytojas – fizinis asmuo, kuriam suteikta įgijęs teisė vykdyti vairuotojų mokymą. ir (arba) papildomą vairuotojų mokymą
82. Vairuotojas	Komentaras: ar pagal naujai siūlomą formuluotę vairavimo mokytojų praktinio vairavimo mokymo metu nebus taikomi tokie patys reikalavimai kaip ir vairuotojams (pvz., negalios draudimas naudotis mobiliuoju telefonu)? Siūlome nekeisti šios sąvokos be aiškaus tikslo ir išsamios diskusijos.
Kelias	Šiame Įstatyme būtina apibrėžti „kelio“ sąvoką. LR kelių įstatyme naudojama sąvoka netinkama tuo, jog tame dokumente kelias įvardijamas kaip inžinerinis statinys. Kyla klausimas, koks norminis dokumentas reglamentuos eismą lauko, miško ir panašiais keliukais, kurie tikrai nėra inžineriniai statiniai? Siūloma formuluotė: kelias – žemės paviršiaus ruožas, pritaikytas transporto priemonių ir žmonių viešajam eismui.
Keleivis	Siūlome papildyti Įstatymą šia sąvoka. Keleivio sąvoka, apibrėžta Kelių transporto kodekse, labiau tinkama įvardinant komerciniais tikslais vežamus keleivius. Siūloma formuluotė: keleivis – asmuo, esantis transporto priemonėje, bet jos nevairuojantis.
Dviračių pervaža	Siūlome papildyti Įstatymą šia sąvoka. Siūloma formuluotė: dviračių pervaža – dviračių tako, dviračių juostos susikirtimas su važiuojamąja kelio dalimi viename lygyje ir pažymėtas ženklavimo linijomis.
Lydintis asmuo	Komentaras: projekto 12 str. 1 d. rašoma: „prižiūrint suaugusiajam“. Žodį suaugusiajam siūlome pakeisti į „lydinčiąjam asmeniui“. Siūloma formuluotė: lydintis asmuo – asmuo, sulaukęs nustatyto

	pilnametystės amžiaus ir įgijęs visišką veiksnumą. Kai pareigoms vykdyti pilnametystės nepakanka, teisės aktai nustato aukštesnę amžiaus ribą.
	Projekto 6, 7, 8, 10, 11 straipsnių pavadinimuose naudojamas žodis „pareigos“, o 12, 13, 15 straipsniai įvardijami kaip reikalavimai. Koks yra skirtumas tarp žodžių „pareiga“ ir „reikalavimas“? Minėtų straipsnių formuluotės, nepriklausomai nuo pavadinimo, skamba kaip reikalavimai. Įstatymo 38 str. numato atsakomybę už reikalavimų pažeidimus, o ne už pareigų vykdymą. Siūlymas: siekti Įstatyme sąvokų vienovės, t.y., suderinti straipsnių pavadinimus. 7, 8 straipsnių pavadinimuose vartojamas žodis „ribojimai“. Pagal tokią formuluotę galima suprasti, kad vairuotojai kažką riboja. Reiktų šio žodžio atsisakyti arba vartoti formuluotę „ribojimai jiems“.
6 straipsnis. Bendrosios eismo dalyvių pareigos	Siūloma straipsnio antraštė: Bendrieji reikalavimai eismo dalyviams
7 straipsnis. Bendrosios transporto priemonių vairuotojų pareigos ir ribojimai	Siūloma straipsnio antraštė: Reikalavimai transporto priemonių vairuotojams 2) motorinių transporto priemonių, traktorių, savaeigių mašinų, kurios nenurodytos šios dalies 1 punkte, dviračių vairuotojų – 0,4 promilės. Komentaras: Įstatyme (o ne per ANK sankcijas) nurodant leidžiamas promiles suponuojama mintis apie tai, kad kažkiek neblaiviam vairuoti tam tikrais atvejais leidžiama. Pagal tokią logiką gal kažkiek galima nesilaikyti ir įstatymų bei KET? Ar tikrai Įstatymu siekiame įtvirtinti tokias nuostatas? 7. Transporto priemonėje draudžiama įrengti transporto priemonę nustatyti ir jos greitį matuoti trukdančius įrenginius. Siūlome šiek tiek aiškesnę formuluotę: transporto priemonėje draudžiama įrengti įrenginius, trukdančius nustatyti transporto priemonę ir/ar matuoti jos greitį. Numeruojant yra praleistas šio straipsnio 14 p. 22. Prieš pradėdamas važiuoti, motorinės transporto priemonės, traktoriaus, savaeigės mašinos vairuotojas privalo įsitikinti, kad registracijos numeris yra aiškiai matomas, transporto priemone vežamas krovinytis tinkamai pritvirtintas ir jis ar ant transporto priemonės esantys objektai nekelia grėsmės eismo saugumui. Komentaras: o patikrinti transporto priemonės atitiktį komplektacijai, tinkamą techninę būklę prieš pradedant važiuoti įpareigojimo ir atitinkamai iš to kylančių atsakomybių nelieka?
8 straipsnis. Pradedančiųjų vairuotojų pareigos ir ribojimai	Siūloma straipsnio antraštė: Reikalavimai pradedantiesiems vairuotojams 1. Bandomasis laikotarpis vairuotojams pradedamas skaičiuoti įgijus teisę vairuoti motorines transporto priemones. Pagal siūlomą formuluotę nėra aišku, kurių kategorijų vairuotojams būtų taikomas bandomasis laikotarpis (neatsižvelgiant į tai, kokių kitų kategorijų 2 metų vairavimo stažą jie jau yra įgiję).
9 straipsnis. Vairuotojų sveikatos tikrinimo periodiškumas	Siūloma straipsnio antraštė: Vairuotojų sveikatos tikrinimas
10 straipsnis. Pėsčiųjų pareigos	Siūloma straipsnio antraštė: Pėsčiųjų eismas. Šio straipsnio 3 d. įvardinti „Pėsčiųjų eismas draudžiamas“.

	3 dalies, 6 p. žodis „draudžiama“ yra perteklinis, nes 3 d. pavadinimas skamba „Pėstiesiems draudžiama“.
11 straipsnis. Keleivių pareigos	<i>Siūloma straipsnio antraštė:</i> Reikalavimai keleiviams
13 straipsnis. Reikalavimai vadeliotojams, gyvūnų varovams, raiteliams	<i>Komentaras:</i> yra neaiškus motyvas, kodėl šiuo įstatymo projektu mažinamas varovų, vadeliotojų amžius nuo 14 metų iki 12 metų. Mūsų specialistų vertinimu, siūlomas 12 metų amžius yra nepakankamas, kad asmuo galėtų saugiai dalyvauti viešajame eisme kaip varovas ar vadeliotojas. Koks yra motyvas keisti sąvoką „gyvuliai ir paukščiai“ į „gyvūnai“? Gyvūnų yra labai įvairių. Ar siekiama leisti važiuojamosios kelio dalies pakraščiu varyti bet kuriuos gyvūnus? Kaip atskirti, kada gyvūnai varomi (vairuotojo atsakomybė), o kada vedami (pėsčiojo atsakomybė)? Reikalinga platesnė diskusija dėl šios sąvokos keitimo.
14 straipsnis. Specialiųjų transporto priemonių vairuotojų teisės ir pareigos	<i>Siūloma straipsnio antraštė:</i> Reikalavimai specialiųjų transporto priemonių vairuotojams
16 straipsnis. Mokymas vairuoti	1. Prieš pradėdamas mokytis vairuoti viešajame eisme mokinys privalo: 1) įgyti atitinkamos kategorijos motorinės transporto priemonės vairavimo įgūdžių pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką; 2) išlaikyti vairavimo egzamino teorinių žinių patikrinimo dalį Vyriausybės įgaliotoje institucijoje; 3) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atlikti sveikatos patikrinimą dėl tinkamumo vairuoti motorinę transporto priemonę. <i>Komentaras:</i> egzamino teorinių žinių dalies patikrinimas įmanomas tik turint sveikatos patikrinimą liudijančią medicininę pažymą, todėl logiška būtų sukeisti vietomis straipsnio punktų eiliškumą, sukeičiant 2 p. ir 3 p. vietomis. Taip pat 2 p. ir 3 p. reiktų patikslinti, kad teorinės dalies egzaminas ir sveikatos patikra turėtų atitikti siekiamą įgyti kategoriją(as). <i>Siūloma formuluo:</i> išlaikyti ir turėti galiojančią vairavimo egzamino teorinių žinių patikrinimo dalį siekiamai įgyti kategorijai Vyriausybės įgaliotoje institucijoje; 2. Asmuo, siekiantis išmokti vairuoti: 1) A1, A2 ir A kategorijų motorines transporto priemones, privalo baigti praktinius vairuotojo mokymus, mokantis su vairavimo mokytoju; <i>Komentaras:</i> nesuprantama, koks yra motyvas eliminuoti iš šio mokymo proceso vairavimo mokyklas. <i>Siūloma formuluo:</i> 1) A1, A2 ir A kategorijų motorines transporto priemones, privalo baigti praktinius vairuotojo mokymus, mokantis vairavimo mokykloje arba su vairavimo mokytoju; 2) AM, B, BE kategorijų motorines transporto priemones, privalo baigti praktinius vairuotojo mokymus, mokantis su šeimos nariu arba vairavimo mokytoju;

	Komentaras: kategoriškai nesutinkame su tokia mokymo nuostata. Argumentai išdėstyti aukščiau, vertinant saugumo aspektą ir rizikos veiksnius. Siūlymas: įvertinant daugumos ES valstybių vairavimo mokymo praktiką, atsižvelgiant į mūsų šalies vairuotojų kultūrą, KET pažeidimų mastą ir avaringumo situaciją, leisti tobulinti praktinio vairavimo įgūdžius su šeimos nariais, kai būsimieji vairuotojai yra išklause privalomą minimalų vairuotojams skirtą saugaus eismo žinių kursą, išlaikę teorijos žinių egzaminą Vyriausybės įgaliotoje institucijoje ir jau yra įgiję pirmuosius teisingus praktinio vairavimo įgūdžius vairavimo mokykloje ar su licencijuotu vairavimo mokytoju. Beje, formuluotėje kažkodėl neliko B1 kategorijos. 3) C1, C, D1 ir D, C1E, CE, D1E ir DE kategorijų motorines transporto priemonės, privalo baigti praktinius vairuotojo mokymus, mokantis su vairavimo mokytoju vairavimo mokykloje. 3. Mokyti šeimos narį praktinio vairavimo įgūdžių gali tik asmuo, turintis teisę vairuoti B kategorijos motorines transporto priemones ne mažiau kaip 5 metus. Siūloma formuluotė: tobulinti praktinio vairavimo įgūdžius galima tik su tuo šeimos nariu, kuris turi teisę vairuoti B kategorijos motorines transporto priemones ne mažiau kaip 5 metus, neturi galiojančių nuobaudų už KET pažeidimus, turi galiojančią sveikatos tikrinimo pažymą ir prieš pradėdamas mokytis yra išklause nustatytos trukmės saugaus eismo kursą. 4. Viešajame eisme mokomas vairuoti motorinę transporto priemonę, traktorių, savaeigę mašiną mokinyš negali būti jaunesnis daugiau kaip 2 metais negu šiame įstatyme nustatytas amžius, nuo kurio leidžiama vairuoti tos kategorijos transporto priemonę. Siūlome tikslinti formuluotę, nes įvardinto mokymo metu asmuo jau dalyvauja kaip vairuotojas: 4. Viešajame eisme mokomas vairuoti motorinę transporto priemonę, traktorių, savaeigę mašiną mokinyš negali būti jaunesnis daugiau kaip 2 metais negu šiame įstatyme nustatytas amžius, nuo kurio leidžiama įgyti teisę vairuoti tos kategorijos transporto priemonę. Ar buvo įvertintas saugumo aspektas mažinant mokinių amžiaus ribą ir tuo pačiu siūlant suprimityvinti visą vairavimo mokymo procesą? Kalbant apie praktinio vairavimo mokymo procesą, keliame šiuos klausimus: ar bus įvardintas šio mokymo turinys ir apimtis? Ar tai bus numatyta tik įgyjant tam tikras kategorijas ar visas? Ar šį procesą numatyta kontroliuoti ir jei taip, kokios institucijos bus atsakingos už kontrolę? Jei kažkokia mokymo apimtis bus privaloma, koku būdu ir kur tai bus reglamentuota?
17 straipsnis. Teisės mokyti vairuotojus suteikimas, šios teisės sustabdymas, sustabdymo panaikinimas ir teisės	1. Teisė mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą suteikiama juridiniam asmeniui, kitai organizacijai ar jų padaliniui, kuris atitinka šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, taip pat fiziniam asmeniui, kuris atitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus. Komentaras: atkreiptinas dėmesys į tai, kad siūlomame projekte nėra

mokyti vairuotojus panaikinimas	numatyta jokių sąlygų siekiant vykdyti papildomą vairuotojų mokymą. 3. Vairavimo mokykla turi atitikti šiuos reikalavimus: 1) naudoti mokymo patalpą, atitinkančią Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus; 2) naudoti praktinio vairavimo mokymo bazę teritorijoje, kurioje nevyksta viešasis eismas; 3) naudoti transporto priemones, atitinkančias tų kategorijų transporto priemones, kuriomis mokys mokinius vairuoti. Nepritartina. Komentaras: naudojamas nekonkretus, chaotiškas ir netikslus sąlygų aprašymas. Siūlymas: 1) teisėtais pagrindais naudoti mokymo patalpą, atitinkančią Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus; 2) teisėtais pagrindais naudoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus atitinkančią praktinio vairavimo mokymo bazę teritorijoje, kurioje nevyksta viešasis eismas; 3) savininko ar valdytojo teisėmis naudoti pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus mokymui pritaikytas transporto priemones, atitinkančias tų kategorijų transporto priemones, kuriomis mokys mokinius vairuoti. 4) teisėtais pagrindais turėti ir naudoti metodinius išteklius, užtikrinančius atitinkamos programos vykdymą. 4. Vairavimo mokyklai, mokančiai vairuoti tik B ir BE kategorijų transporto priemones, šio straipsnio 3 dalies 2 punktą netaikomas. Nepritartina. Kodėl šių (B ir BE) kategorijų transporto priemonės turi būti išskirtinės? Frazė “mokančiai vairuoti” koreguotina, nes kalbame apie mokymo procesą, o ne apie mokėjimą. 5. Vairavimo mokytojas turi atitikti šiuos reikalavimus: 1) privalo turėti teisę vairuoti tam tikros (-ų) kategorijos (-ų) motorinę transporto priemonę ne mažiau kaip 5 metus; Komentaras: gal turėta omenyje „atitinkama kategorija“, kurią moko vairuoti? 2) privalo būti baigęs vairavimo mokytojų rengimo kursus; Komentaras: ar reikalavimo tobulinti kompetencijas nustatytu periodiškumu jau nebelieka? 3) privalo būti išlaikęs vairavimo mokytojo kompetencijų egzaminą Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka; Komentaras: išlaikęs vieną kartą gyvenime ar periodiškai? 4) naudoti transporto priemones, atitinkančias tų kategorijų transporto priemones, kuriomis mokys mokinius vairuoti. Komentaras: žr. šios straipsnio 3 daliai skirtą komentarą, apie mokomosioms transporto priemonėms keliamus reikalavimus Siekiant užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims, vykdantiems vairavimo mokymo veiklą, būtina papildyti reikalavimų sąrašą: 5) teisėtais pagrindais naudoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos
--	--

	nustatytus reikalavimus atitinkančią praktinio vairavimo mokymo bazę teritorijoje, kurioje nevyksta viešasis eismas; 6) teisėtais pagrindais turėti ir naudoti metodinius išteklius, užtikrinančius atitinkamos mokymo programos vykdymą. 6. Teisė mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą sustabdoma: 1) kai vairavimo mokykla ar vairavimo mokytojas neatitinka bent vieno šiame straipsnyje nustatyto reikalavimo; 2) teisę mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą turinčio asmens prašymu. Komentaras: mūsų manymu, būtina numatyti ir sankcijas už netinkamą mokymo proceso ar nustatytos mokymo tvarkos nevykdymą. 7. Teisės mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą sustabdymas panaikinamas vairavimo mokyklai ar vairavimo mokytojui per Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą terminą pašalinus trūkumus, dėl kurių buvo sustabdyta teisė mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą. 8. Teisė mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą panaikinama: 1) kai vairavimo mokykla ar vairavimo mokytojas mokė vairuotojus ir (ar) vykdė papildomą vairuotojų mokymą, kai ši teisė buvo sustabdyta; 2) per 12 mėnesių nuo Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimo sustabdyti teisę vykdyti vairuotojų mokymą priėmimo, kai teisė mokyti buvo sustabdyta šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu ir kai vairavimo mokytojas neatitinka bent vieno šio straipsnio 5 dalyje nustatyto reikalavimo; 3) teisę mokyti vairuotojus ir (ar) vykdyti papildomą vairuotojų mokymą turinčio asmens prašymu. Komentaras: reiktų numatyti, kad už labai šiurkščius mokymo tvarkos pažeidimus iškart būtų naikinama teisė mokyti. Pvz., mokymas mokytojui (įskaitant ir šeimos narį, su kuriuo tobulinami įgūdžiai) esant neblaiviam, mokymas neturint mokymo sutarties ar mokymo procesą apskaitančių dokumentų ir pan.
18 straipsnis. Bendrieji reikalavimai egzaminuotojams	1. Egzaminuotoju gali būti ne jaunesnis kaip 23 metų nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis ne mažesnę kaip 3 metų B kategorijos transporto priemonių vairavimo patirtį. Komentaras: kategoriškai nesutinkame su nuostata, kad egzaminuotojui būtų keliami mažesni reikalavimai nei vairuotojų mokytojui. Mokantiems vairuoti minimalus reikalaujamas vairavimo stažas yra 5 metai, tuo tarpu egzaminuotojui, anot projekto rengėjų, pakaks tik 3 metų vairavimo stažo. Reikalavimai mokytojui ir egzaminuotojui dėl vairavimo stažo turėtų būti bent jau suvienodinti. 3. Egzaminuotojas, kuriam suteikiami įgaliojimai egzaminuoti:

	1) AM, A1, A2 ir A kategorijų transporto priemonių vairuotojus, privalo sėkmingai baigti mokymą ir turėti bent vienos iš šių kategorijų transporto priemonių vairuotojams egzaminuoti reikalingą kompetenciją; <i>Komentaras:</i> kaip atitinka žemiausios AM kategorijos ir A kategorijos praktiniai įgūdžiai ir jų vertinimo kompetencija? Turi turėti aukščiausios iš išvardintų kategorijų kompetenciją, kad galėtų egzaminuoti žemesnes kategorijas. 2) C1, C, D1 ir D kategorijų transporto priemonių vairuotojus, privalo sėkmingai baigti pradinį arba periodinį mokymą ir turėti bent vienos iš šių kategorijų transporto priemonių vairuotojams egzaminuoti reikalingą kompetenciją; <i>Komentaras:</i> kaip atitinka C kategorijos ir D kategorijos praktiniai įgūdžiai ir vertinimui reikalinga kompetencija? 3) BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijų transporto priemonių vairuotojus, privalo sėkmingai baigti pradinį arba periodinį mokymą ir turėti bent vienos iš šių kategorijų transporto priemonių vairuotojams egzaminuoti reikalingą kompetenciją. <i>Komentaras:</i> kaip atitinka BE kategorijos ir CE kategorijos praktiniai įgūdžiai ir vertinimui reikalingos kompetencijos?
32 straipsnis. Transporto priemonių registracija	Numeruojant praleistas 7 p. 4 papunktis
39 straipsnis. Transporto priemonės priverstinis nuvežimas arba uždraudimas toliau važiuoti	<i>Komentaras:</i> pagal straipsnio pavadinime taikomą formuluotę „uždraudimas toliau važiuoti“ galima suprasti, kad arčiau važiuoti leidžiama. <i>Siūloma formuluotė:</i> draudimas tęsti judėjimą arba draudimas važiuoti. Žodis „toliau“ čia yra perteklinis.

Apibendrinami, manome, kad šis įstatymo projektas parengtas paviršutiniškai, visiškai neįsigilinus į vairuotojų mokymo saugumo aspektus. Siūlomi Įstatymo pakeitimai neatitinka deklaruojamų šio projekto teikimo tikslų: saugumo ir skaidrumo. Rengiant tokio masto projektus, valstybės institucijos turėtų siekti aktyvesnio dialogo su socialiniais partneriais, tiesiogiai dalyvaujančiais procesuose, kuriuos reglamentuoja keičiami teisės aktai. Neįmanoma parengti gero vairuotojų mokymo modelio, diskusijose nedalyvaujant vairuotojų mokytojams.

Pagarbiai,

Vykdomoji direktorė

Jurgita Kuliešienė